

Til lovforslag nr. L 244. Betænkning afgivet af miljø- og planlægningsudvalget den 27. maj 1987

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v.

(Vandmiljøhandlingsplanen)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder. I forbindelse hermed har udvalget stillet spørgsmål til miljøministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd. Endvidere har udvalget stillet spørgsmål til landbrugsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Skriftlige og/eller mundtlige henvendelser er modtaget fra:

Danske Husmandsforeninger,
De danske Landboforeninger og
Kommunernes Landsforening.

Miljøministeren har over for udvalget givet tilsagn om at iværksætte undersøgelser m.v. vedrørende fast gødning og kompostering bl.a. med henblik på en miljømæssig forbedret udnyttelse af husdyrgødningen. I forbindelse hermed vil det blive belyst, hvorvidt kompostering eventuelt medfører øget ammoniakfordampning m.v.

Miljøministeren har endvidere givet tilsagn om at overveje mulighederne for på hensigtsmæssig måde at inddrage luftfotografering osv. i kontrollen af grønne marker.

Miljøministeren har endelig givet tilsagn om, at der i reglerne om gødnings- og sædskifteplaner vil blive henvist til, hvilke normer der skal benyttes i de planer, der skal udarbejdes af den enkelte landmand bl.a. med hensyn til gødningstilførsel.

Der er af miljøministeren og af et flertal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et *mindretal* (Det Konservative Folkeparti, Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af miljøministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) kan tiltræde de stillede ændringsforslag, men vil i øvrigt redegøre for sin stilling ved 2. behandling af lovforslaget.

Et *tredje mindretal* (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Midretallet skal endvidere bemærke, at der ikke med dette lovforslag er taget stilling til den videre lovgivning, bekendtgørelser, aktstykker m.v. som følge af vandmiljøplanen.

Mindretallet skal dog for god ordens skyld – og siden det åbenbart ikke kan siges for tit – atter tage afstand fra regeringens lovforslag om nedsættelse af den amtskommunale grundskyld for landbrug og gartneri. Specielt ved dette lovforslag finder mindretallet det vigtigt at få dette understreget, da lettelsen for landbruget ikke primært vil ske for de landbrug, der har de store miljøinvesteringer, tværtimod.

Det, der er behov for, er støtteordninger, der hjælper husdyrbrugene.

Mindretallet forventer, at der etableres et hensigtsmæssigt styringssystem for udbyg-

ning af gyllebeholdere, jf. svar på de stillede spørgsmål.

De, der bliver ansat i Statens Plantetilsyn, må være indstillet på eventuelt at måtte overgå til det kommunale tilsyn, hvis det senere må antages at være mest hensigtsmæssigt.

Ændringsforslag

Af et flertal (S, SF og RV):

Til § 1

1) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 6 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Miljøministeren kan efter forhandling med landbrugsministeren fastsætte regler om jordens dyrkningsmæssige anvendelse med henblik på at beskytte vandløb, søer og havet samt grundvandet mod forurening med næringssalte.«

2) *Nr. 2* affattes således:

»2. I § 48 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Miljøministeren kan efter forhandling med landbrugsministeren bestemme, at tilsynet med regler, der er fastsat med hjemmel i § 6, *stk. 2*, udføres af Statens Plantetilsyn.«

Af miljøministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 2

3) I det under *nr. 3* forslåede § 4, *stk. 1*, ændres »5 måneder« til: »6 måneder«.

4) *Nr. 5* affattes således:

»5. § 7, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* For ejendomme med 0–30 dyreenheder udgør støtteprocenten 40, hvis opbevaringskapaciteten svarer til 6–8 måneders gødningsproduktion, og 45, hvis opbevaringskapaciteten svarer til mindst 9 måneders produktion.«

5) *Nr. 6* affattes således:

»6. § 7, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* For ejendomme med 31–120 dyreenheder udgør støtteprocenten 37½. Har kommunalbestyrelsen givet tilladelse til 6–8 måneders opbevaringskapacitet, er støtteprocenten for disse ejendomme 32½.«

6) *Nr. 7* affattes således:

»7. § 7, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* For ejendomme med 121 dyreenheder og derover udgør støtteprocenten 30. Har kommunalbestyrelsen givet tilladelse til 6–8 måneders opbevaringskapacitet, er støtteprocenten for disse ejendomme 25.«

Til § 4

7) *Paragraffen* affattes således:

»§ 4

Stk. 1. For investeringer, der gennemføres efter hidtil gældende regler, skal ansøgning om støtte være indgivet til kommunalbestyrelsen senest den 31. december 1988.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte overgangsregler og herunder fastsætte, i hvilket omfang regler, der er fastsat i medfør af de hidtil gældende regler, opretholdes.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Med hjemmel i § 6, *stk. 2*, skal der udarbejdes en bekendtgørelse, hvori der fastsættes regler om, at den enkelte ejendom i årene 1988, 1989 og 1990 skal etablere grønne marker i efterårs- og vinterperioden på henholdsvis 45 pct., 55 pct. og 65 pct. af ejendommens jordtilliggender.

Ligeledes med hjemmel i § 6, *stk. 2*, skal der udarbejdes en bekendtgørelse, hvori der fastsættes regler om gødnings- og sædskifteplaner.

Til nr. 2

Bestemmelsen indsættes for at muliggøre, at tilsynet med regler udstedt i medfør af § 6, *stk. 2*, kan udføres af Statens Plantetilsyn.

Statens Plantetilsyn indberetter til kommunalbestyrelserne om eventuelle overtrædelser.

Til nr. 3–6

Ændringsforslagene tilsigter en forenkling af støttesystemet samtidig med, at hovedsigtet om etablering af minimum 9 måneders opbevaringskapacitet understøttes.

Støttesystemet kan herefter skematisk fremstilles således:

Dyreenheder	Støtteprocenter	
	6-8 mdr.	9 mdr. og der- over
0-30	40	45
31-120	32½	37½
121-	25	30

Til nr. 7

For at sikre, at overgangsreglerne ikke medfører en forsinkelse af gennemførelsen af

de omfattende investeringer, skærpes ansøgningsfristen efter den hidtil gældende ordning fra 30. juni 1990 til 31. december 1988.

Ahlmann-Ohlsen (KF) Fischer (KF) Ole Bernt Henriksen (KF) Svend Åge Petersen (KF)

Bente Nielsen (V) Sønderby (V) Maisted (V) Steffensen (KRF) fmd.

Ritt Bjerregaard (S) Camre (S) Erik Holst (S) Tove Lindbo Larsen (S)

Henning Nielsen (S) Løvig Simonsen (S) Margrete Auken (SF) nfmd.

Leif Hermann (SF) Lone Dybkjær (RV)

Partierne CD, FP og VS havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag til den trykte betænkning

Spørgsmål 15:

»Ministeren bedes oplyse hovedprincipperne for de i bemærkningerne side 5, pkt. 4, nævnte kommende bekendtgørelser.«

Svar:

Med hensyn til hovedprincipperne i den kommende bekendtgørelse om faste grænseværdier for kommunale spildevandsudledninger skal jeg henvisse til min besvarelse af spørgsmål 1.

Bekendtgørelsen om industriens direkte udledninger vil som hovedprincip have, at industrivirksomheder med en årlig udledning på over 66 tons kvælstof og/eller 7,5 tons fosfor – svarende til henholdsvis 15.000 og 5.000 personækvivalenter – skal rense udledningen så langt som muligt ved brug af den bedste tilgængelige teknologi. Der tænkes hermed på teknologi, som er teknisk gennemførlig og økonomisk opnåelig for den pågældende virksomhedstype.

I visse tilfælde – f.eks. hvor hensynet til recipientens sårbarhed tilsiger det – kan der blive tale om at stille krav om mere vidtgående rensning eller om at sætte udviklingsarbejde i gang.

Når der ikke opereres med faste udlederkrav, skyldes det de store forskelle i industriudledningerne.

Administrativt gennemføres rensning med bedste tilgængelige teknologi ved, at de gældende udledningstilladelser tages op til revision.

Med hensyn til regler om kommunernes kontrol med overholdelsen af regler om grønne marker og obligatoriske gødnings- og sædskifteplaner vil indholdet heraf afhænge af indholdet af de regler, som Landbrugsmi-
nisteriet udsender om grønne marker og obligatoriske gødnings- og sædskifteplaner, jf. i øvrigt svar på spørgsmål 14.

De anførte ændringsbekendtgørelser til bekendtgørelse om husdyrgødning og ensilage er for det første den allerede ikrafttrådte bekendtgørelse nr. 259 af 14. maj 1987 om ændring af bekendtgørelse om husdyrgødning og ensilage m.v., som indeholder regler om de ændrede kapacitetskrav. For det andet vil der senere blive udarbejdet regler om frister for gennemførelse af de anlæg, som bliver omfattet af de nye kapacitetskrav. Disse regler skal sikre, at der sker en jævn fordeling af investeringerne.

Bekendtgørelsen om overvågning af grundvand vil indeholde bestemmelser om, at amtskommunerne som supplement til det statslige nationale overvågningsnet skal etablere et regionalt net til overvågning af grundvandet.

Det regionale net skal give de oplysninger, der er nødvendige, for at amtskommunerne kan være i stand til at udføre deres planlægnings- og tilsynsforpligtelse med hensyn til kvaliteten og kvantiteten af grundvandet. Det skønnes, at der på landsbasis skal indgå ca. 1.500 borer til brug for det regionale net.

For så vidt angår overvågning i øvrigt henvises til ministerens besvarelse af spørgsmål H 180, som er optrykt i bilagshæftet til beretning om vandmiljøhandlingsplanen af 30. april 1987.

De anførte ændringsbekendtgørelser til bekendtgørelse om støtte til miljøforbedrende investeringer m.v. samt til bekendtgørelse om statsgaranti for lån til miljøforbedrende investeringer m.v. skal sikre, at støtte- og lånebetingelserne bliver bragt i overensstemmelse med de ændringer, der foretages i lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v.

Spørgsmål 19:

»Finder ministeren det hensigtsmæssigt, at der udarbejdes en årlig redegørelse om udviklingen af etablering af gylleanlæg, og fin-

der ministeren, at sådan en redegørelse kan danne baggrund for styring af området?»

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»En årlig redegørelse om udviklingen for etablering af gødningsopbevaringsanlæg vil kunne give flere værdifulde informationer. En sådan oversigt kan i de kommende år give et billede af, om udbygningstakten er jævn. Samtidig kan den – hvis den indeholder tilstrækkelige informationer – give oplysninger om landbrugets miljøbelastning. Det vil derfor være særdeles hensigtsmæssigt, hvis der udarbejdes årlige redegørelser over udviklingen. Disse redegørelser må baseres på informationsmateriale fra kommunerne.

Da redegørelsen kan vise, hvilken takt investeringerne sker i, vil det være muligt at vurdere, om der sker en jævn fordeling af investeringerne. Redegørelsen kan derfor danne baggrund for en vurdering af, om det er nødvendigt at justere styringssystemerne. Den er dog ikke i sig selv et styringsmiddel.«

Spørgsmål 20:

»Hvorledes vil ministeren sikre, at landmændene ikke venter til umiddelbart inden fristens udløb med at etablere gylleanlæg.«

Svar:

Folketingets miljø- og planlægningsudvalg har i beretningen af 30. april tilkendegivet, at »der må fastlægges et system til planlægning og prioritering, der kan sikre en jævn fordeling af investeringerne« i perioden indtil 1. januar 1993.

Jeg agter derfor at ændre bekendtgørelse om husdyrgødning og ensilage m.v. i overensstemmelse hermed.

Der vil herefter blive fastsat forskellige frister for gennemførelsen af de nødvendige investeringer for forskellige størrelser af husdyrbrug, således at der sikres en jævn fordeling af investeringerne frem til 1. januar 1993.

Spørgsmål 32:

»Ministerens kommentar udbedes til henvendelse fra Kommunernes Landsforening, jf. L 244– bil. 5.«

Svar:

Kommunernes Landsforening har i skrivelse af 25. maj 1987 til Folketingets miljø- og planlægningsudvalg fremsat en række bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v.

Jeg kan knytte følgende kommentarer her til:

Ad § 1, nr. 1: § 7, der giver hjemmel til at ændre afgørelser truffet efter loven eller efter regler i medfør af loven, er ikke begrænset til at omfatte spørgsmål om direkte udledninger til luft, vand og jord. Baggrunden for at foreslå bestemmelsen har dog været at få den tilstrækkelige hjemmel til at ændre afgørelser om direkte udledninger fra industrien. Den planlagte bekendtgørelse om grænseværdier for visse stoffer i udledninger fra offentlige spildevandsanlæg udsendes med hjemmel i bl.a. § 6 i den gældende miljøbeskyttelseslov. Bekendtgørelsen vil blive udformet således, at grænseværdierne for fosfor, kvælstof og organisk stof bliver umiddelbart gældende for de kommunale udledninger. For at overholde disse grænseværdier kan det efter en konkret vurdering blive nødvendigt at stille skærpede vilkår til bl.a. virksomheder, der er tilsluttet anlægget. De nødvendige påbud herom til virksomhederne udstedes allerede med hjemmel i § 25 i den gældende miljøbeskyttelseslov. På denne baggrund finder jeg ikke, at der er anledning til at ændre formuleringen af § 7.

Ad § 1, nr. 2: Landsforeningen finder, at det må være en forudsætning for kommunernes kontrol med overholdelsen af regler om gødnings- og sædskifteplaner, at der tilvejebringes en landbrugsfaglig ekspertise, og at der ansættes mindst 275 landbrugskyndige medarbejdere i kommunerne.

Med hensyn til spørgsmålet om ressourcer og tilvejebringelsen af den fornødne viden skal jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål 26 og 31.

Med hensyn til Landsforeningens synspunkter om kontrollen med de grønne marker bemærkes, at tilrettelæggelsen af kontrollen vil ske i et tæt samarbejde med bl.a. Landbrugsministeriet og Kommunernes Landsforening. Jeg er enig i, at kontrollen

må tilrettelægges som en begrænset stikprøvekontrol. Med hensyn til spørgsmålet om det vil være hensigtsmæssigt at supplere denne kontrol med et centralt overvågningssystem (flyfoto eller satellitbilleder), kan jeg ikke på nuværende tidspunkt udtale mig om, hvorvidt et sådant overvågningssystem vil være administrativt og økonomisk velbegrunder. Jeg vil bede Miljøstyrelsen om at undersøge dette i forbindelse med udarbejdelsen af kontrolreglerne, jeg kan i øvrigt henvise til mit svar på spørgsmål H 122.

Ad § 1, nr. 4: Landsforeningen ønsker, at det foreslåede stk. 2 til § 56, der giver miljøministeren hjemmel til at fastsætte regler om indberetninger om kommunalbestyrelsernes og amtsrådenes kortlægnings- og tilsynsvirkosomhed og formen herfor, skal udgå.

Det er fortsat min opfattelse, at bestemmelsen er nødvendig. Såfremt Miljøstyrelsen skal kunne opfylde sin forpligtelse til at rådgive miljøministeren, er det nemlig nødvendigt, at der er en klar hjemmel i miljøbeskyttelsesloven for, at styrelsen kan modtage den fornødne orientering fra kommunalbestyrelserne og amtsrådene om måleresultater, undersøgelser m.v.

Med hensyn til Landsforeningens frygt for at kommunerne vil blive tyunget til at anskaffe EDB-materiel kan jeg oplyse, at dette ikke vil blive tilfældet. Jeg kan i den forbindelse henvise til lovforslagets bemærkninger til nr. 4, hvori der står, at: »Det forudsættes, at der i regler, der fastsættes med hjemmel i § 56, stk. 2, kun i begrænset omfang vil blive stillet krav til formen for dataindberetningen, og at sådanne krav ikke vil tvinge kommuner og amtskommuner til specielle program- og maskinløsninger.«

Ad § 2: Det er rigtigt, at lovforslaget åbner mulighed for at yde støtte til investeringer i opbevaringsanlæg på mindst 6 måneders opbevaringskapacitet for husdyrbrug med mere end 30 dyreenheder. Forudsætningen herfor er, at kommunalbestyrelsen efter § 6 i bekendtgørelse om husdyrgødning og ensilage m.v. har fundet det miljømæssigt forsvarligt at dispensere fra kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet i samme bekendtgørelse § 5.

Reglerne om 9 måneders kapacitetskravet er indsat i bekendtgørelsen om husdyrgød-

ning og ensilage m.v. ved ændringsbekendtgørelse (nr. 259 af 14. maj 1987), som trådte i kraft den 18. maj 1987. Dispensationsbestemmelsen i bekendtgørelsens § 6 blev samtidig justeret i overensstemmelse med ordlyden i vandmiljøhandlingsplanen, beretningen af 30. april 1987.

Jeg kan henvise til min besvarelse om dispensationspraksis i spørgsmål 5.

Ved vurderingen af den administrative belastning af kommunerne i forbindelse med ordningen bør man være opmærksom på, at brug på op til 31 dyreenheder efter de nye regler fritages for generelle opbevaringskrav i overensstemmelse med vandmiljøhandlingsplanen. Dette skønnes at medvirke til en begrænsning af antallet af dispensationssager, idet husdyrbrug med mellem 15 og 31 dyreenheder ikke længere behøver at indgive dispensationsansøgning for at opnå tilladelse til en mindre opbevaringskapacitet end 5 eller 6 måneder, som var det tidligere gældende generelle krav til opbevaringskapaciteten for disse brugsstørrelser.

Kompensationskrav i forbindelse med kommunernes merbelastning som følge af ordningen vil i øvrigt blive forhandlet med Kommunernes Landsforening. I forbindelse med disse forhandlinger vil et eventuelt behov for landbrugsfaglig bistand til kommunerne blive vurderet.

Ad § 3, stk. 3: Efter bestemmelsen i lovforslagets § 3, stk. 3, kan investeringen gennemføres og opnå støtte efter hidtil gældende kapacitetskrav, støtteprocenter og tidsfrister, hvis bindende aftale om levering af et opbevaringsanlæg er indgået inden den 19. maj 1987.

Kommunernes Landsforening anfører, at det vil være umuligt for kommunerne at kontrollere, om en sådan aftale er indgået inden den nævnte dato. Der henvises til, at en sådan aftale principielt kan være mundtlig.

Jeg vil hertil bemærke, at uanset at det principielt er rigtigt, at en sådan aftale kan være indgået mundtligt, vil det ikke være tilstrækkeligt, at ansøgeren blot hævder, at en sådan mundtlig aftale er indgået. Efter almindelige forvaltningsretlige regler må det i et forhold som dette påhvile landmanden at dokumentere, at en sådan aftale er indgået. Dette vil i almindelighed kunne ske ved fremlæggelsen af en dateret kontrakt om le-

vering af det pågældende anlæg. Og hvis aftalen alene er indgået mundtligt, må landmanden kunne opfylde dokumentationskravet over for kommunen ved fremlæggelse af en ordrebekræftelse fra leverandøren, hvori der henvises til den indgåede mundtlige aftale, dennes nærmere indhold og tidspunktet for dens indgåelse.

Det er naturligvis en forudsætning for at

komme ind under overgangsreglen i § 3, stk. 3, at aftalen i sig selv er ubetinget (altså bindende efter sit indhold), og at den angår levering af et nærmere specificeret anlæg, som efter hidtil gældende regler er lovligt.

Jeg agter at redegøre nærmere for overgangsordningens administration i et cirkulære til kommunalbestyrelserne.